

НЕТВОРКИНГ – МҮМКІНШІЛІКТЕРГЕ ЖАҢА ЕСІК

Алматы – жастардың қаласы, Қазақстандағы ірі мегаполис. Алматы ешқашан ұйықтамайды, мүмкіндіктерге толы қала. Сәйкесінше, Қазақстандағы әрбір оқушының арманы – Алматыға оқуға түсу, әсіресе әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетіне түскісі келеді. Аталған жоғарғы оқу орнының мектеп оқушылары арасында даңқы жоғары және сұранысқа ие.

Жолы болып, ҚазҰУ-не оқуға түскен балмұздақ студенттердің мүмкіншіліктері өте жоғары. Университет аумағында студенттердің білім мен ғылым, өнер салаларында қабілеттерін ашатын сан-түрлі іс-шаралар жүргізіледі. Қазақстанның түкпір-түкпірінен жиналған студенттер жаңа адамдармен танысып, өзінің бойындағы әлеуметтік ортаға бейімделуге жаңа қасиеттер аша бастайды. Университет аумағында өзінің кітапханасы, диагностикалық центрі, зертханалары, интернет орталығы, музейлері және студенттердің ең сүйікті саябағы бар. Одан бөлек студенттерге қызмет көрсету орталығы «Керемет» бар. Әр студент ҚазҰУ аумағында білім алып, жұмыс істеп, тәжірибе жинауына мүмкіндігі бар.

Қазақ халқы жалпы бауырмашыл болғандықтан, жерлес, рулас, мамандығы бір студенттер өзара тізбектес байланыс құрып кетеді. Бұл байланысты XXI ғасырдың жастары жаңалап нетворкинг (networking) деп атап кеткен. Нетворкинг арқасында университет түлектері мен студенттер де байланыста болып, кейін тәжірибе өтуге студенттерге көмегін беріп жатады. Нетворкинг мұғалімдер мен студенттер арасында да жақсы дамыған. Жаңа түскен студенттерді жаңа ортада бейімделуге көмек беруге университеттің оқытушылары мен жұмыскерлері атсалысып келеді. Алайда оқу орнында болып жатқан жаңа мүмкіндіктерді жатақханада тұратын студенттер ғана біліп, қолданып жатады. Мысалы, өнер байқаулары, олимпиада, концерттер және т.б. Әсіресе «Сұңқар», «Студенттер кеңесі» және т.с.с. ұйымдардың мүшелері үлкен артықшылыққа ие. Себебі ұйымда бірнеше жыл мүшелік етіп жүрген студенттер алдымен ұйымдағы студенттермен жаңалықтармен бөліседі. Ал қалада жалдамалы үйлерде тұратын немесе қала тұрғыны болып келетін студенттер айтылған мүмкіншіліктер жайлы ести бермейді.

Күш – бірлікте демекші, студенттер осы нетворкингты жақсы дамытатын болса, кез келген мәселені шеше алады. Егер мен қайтадан 1-курсқа жаңадан оқуға түсетін болсам, міндетті түрде қолыма түскен мүмкіншіліктерден айырылмас едім. Себебі мен нетворкингпен айналыспағандықтан, университет аумағында болып жатқан жаңалықтардан және олимпиада, жарыстардан хабарым аз еді. Қатарластарым өз бойынан жаңа қасиеттер ашып, жаңа қырлардан көрініп жатқанда, мен бірталай уақыт жоғалттым. Бәлкім, нетворкинг арқасында жаңа адамдармен танысып, өмірдің жаңа есіктері ашылар ма еді...

**Бектібай Біржан Жапсарбекұлы
Тохтар Айқаракөз Маратқызы
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
Стандарттау және сертификаттау
мамандығы**

БАУЫРЛАС ТҮРІК ЕЛІНІҢ СЫРЫН БІЛГІҢІЗ КЕЛСЕ

Қазақстандағы білім ордаларының қара шаңырағы саналатын әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде шығыстану факультеті 1989 жылы ашылды. Аталған факультетте 8 шығыс тілі оқытылады. Олар: араб тілі, түрік тілі, парсы тілі, урду тілі, хинди тілі, жапон тілі, корей тілі және қытай тілі. Туыстас түрік тілін оқып үйрену сонау 1991–1992 оқу жылынан бастау алады. Ол жылдары енді ғана басталған түрік тілі мен әдебиетін оқыту «Иран-түрік филологиясы кафедрасында» қолға алынды. Осылайша, Қазақстанда түрік тілін оқытудың алғашқы баспалдағы мен берік негізі қаланып, оған профессор З.Л.Рүстемов басшылық етті. Алғашқы жылдары Түркия Республикасы Ерджие университетінің түлегі Хасан Иылмазтүрк, Абант Иззет Байсал университетінің түлегі Рамазан Чақыр, Селчук университетінің түлегі Билал Чуллокоғлулар дәріс берді. 1991–1992 оқу жылында I-курсқа 8 студент (5 жылдық), 1992–1993 оқу жылында 9 студент (4 жылдық) қабылданды. Алғашқы түлектер бітіретін жылы, 1996 жылы 11 сәуірде «Түрік филологиясы» кафедрасы жеке шаңырақ көтерді.

Аталмыш кафедра бүгінде Түрксой болып өзгертіліп, өзінің жұмысын әрі қарай белсенді түрде жалғастыруда. Кафедра «шығыстану», «шетел филологиясы» және «аударма ісі» мамандықтары негізінде бакалавр, магистр және PhD бойынша білікті мамандар дайындауға машықтанған. Әрі қазіргі қоғамда бәсекелестікке төтеп бере алатындай деңгейде білім беруде бөлімнің профессорлық-оқытушылық құрамы тарапынан қызу жұмыс атқарылуда. Кафедрада Түркия Республикасы елшілігі тарапынан бөлінген түрік ұстаздары да жұмыс істеп, тәлімгерлердің тілін машықтандыруда еңбек етеді.

Сонымен қоса кафедра тіл, тарих мәселелері, мәдени мұралар, лингвистикалық мәдениеттану, этнолингвистика, аударматану теориясы және т.б. көкейкесті мәселелерімен айналысады.

Студенттердің түрік тілін толықтай меңгеруі үшін барлық мүмкіндіктер қарастырылған. Кафедра жалпы Түркия Республикасымен қарым-қатынасын нығайта отырып, Стамбұл, Османгази, Анкара, Памуккале, Хаджетепе және Белкент сынды бірқатар озық университеттерімен байланыс орнатқан. Бөлім студенттерін тіл үстарту тағылымынан өткізу мақсатында әр жыл сайын студенттерді аталған оқу орындарына жіберіп отырады.

Бүгінгі таңда Түрксой кафедрасының жас зерттеушілері үшін өте көп қызықты үйірмелер ашылып, жеке кабинеттер бөлінген. Бұл кабинеттер жалпы түркілерге ортақ мұра болған пайдалы кітаптар мен жұмыс істеуге арналған мультимедиялық құрылғылармен жабдықталған.

Сонымен қатар бұл кафедраның оқытушылары өте белсенді. Оқытушыларына қарап студенттері де белсенді болып тәрбиеленіп келуде. Кафедрада Түркияның тарихы мен мәдениетіне қатысты ұйымдастырылатын мерекелік іс-шараларға тек студенттер ғана емес ұстаздар да белсене жұмылдырылады. Бөлім студенттерінің ой-өрістері мен білімдерін жетілдіре түсу мақсатында үміті танымал қоғам қайраткерлері, жазушылар, ғалымдармен кездесулер өткізіліп отырады.

Жоғарыда айтып өткендей Түрксой кафедрасының алатын орны өте зор. Ерекше айта кететін жайт бұл кафедра Қазақстан университеттерінің ішінде алғаш рет әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде ашылғандықтан да оқу базасы өте мықты.

Times Higher Education рейтингтік агенттігі әлем университеттерінің 2023 жылға арналған пәндік рейтингінің қорытындыларын жариялаған болатын. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Times Higher Education World University Rankings by Subject 2023» пәндік рейтингінің қорытындысы бойынша өз позициясын өнер және гуманитарлық пәндер бойынша (401–500) жақсартты.

Сондықтан да түбі бір бауырлас түрік елінің тереңде жатқан тілін, тарихын, мәдениетін білгіңіз келсе, аталған университеттің шығыстану факультетінің Түрксой кафедрасына келіп, білім алуыңызға есігіміз әрдайым ашық.

**Түрксой кафедрасының аға оқытушысы
Жанатаева К.Б.**

ҰЛЫ ҰСТАЗ

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде 2022 жылдың 2-желтоқсанында көрнекті ғалым, ҚР ҰҒА академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, шығыстану ғылымы мен білімінің негізін салушы, дипломат, Әбсаттар Дербісәлінің туғанына 75 жыл және мемлекет, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне 50 жыл толуына арналған «Шығыстану және руханият мәселелері» тақырыбында халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция өтеді.

Шығыстанушы, дінтанушы, әдебиет зерттеуші, жазушы, сыншы, филология ғылымдарының докторы Әбсаттар қажы Дербісәлі адамзат өркениетіне өлшеусіз үлес қосқан ғұлама ғалым. Бабаларымыздың еңбектерінің бүгінгі ұрпаққа жетуіне зор үлес қосқан ғалым, көрнекті қоғам қайраткері, Қазақстандағы Ислам дінінің әлемдік деңгейге көтерілуіне аянбай тер төккен муфти бола білген Ұлы ұстаз еді!

1977 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік Ұлттық университетінде ассистент, аға оқытушы, доцент, филология факультеті деканының орынбасары, Шығыс филология кафедрасының меңгерушісі, 1986–1988 жылдары КСРО Ғылым Академиясы Шығыстану институтының докторанты, 1989 жылы Шығыстану факультетінің деканы,

1991–1997 жылдары Тілдер және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор, 1997–2000 жылдары Қазақстан Республикасының Сауд Арабиясы Корольдігіндегі елшілігінің кеңесшісі, 1-сыныпты кеңесші қызметтерін атқарған. 2000–2013 жылдары Қазақстан мұсылмандары Діни басқармасының төрағасы болған.

«Адамның адамшылығы – жақсы ұстаздан» деп ұлы Абай айтқандай, жақсы ұстазға кезігіп, тәлім-тәрбие алған шәкірт өмір майданында мойымай күресіп, болашақ жолдарда бағытынан таймасы анық. Ұлы ұстаздың бірідеп шығыстану факультетінің құрылуынан бастап еңбегі сіңген Әбсаттар Дербісәлі деп айтсақ, артық айтқандық емес. Мәселен, Ескендір Зұлқарнайын өз ұстазын «Мен ұстазыма әкемнен кем қарыздар емеспін. Әкемнен өмірді алсам, Аристотельден сол өмірге керектінің бәрін алдым» деп еске алатын болған екен. Сондықтан да ұстазды сыйлау – өмірдегі бір борышың. Ұстазға құрмет – адамзатқа міндет. Ұлы ұстазымыз Әбсаттар қажы Дербісәлінің есімі мәңгілік есімізде сақталады.

**Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық
университетінің оқытушылары
З.А.Серикбаева, С.Өзенбек**